Observatoriulu ese de doue ori in septemana, mercurea si sambat'a.

Pretiulu

entru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., e 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa u 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu u post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 1 franci; — numeri singuratici se dau càte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare càte 7 cr., la adou'a si a trei'a càte 6 cr. v. a. si preste acea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiiu.

Nr. 63. Sibiiu, 5/17 Augustu 1878. **Anulu I.**

Transilvani'a.

Sibiiu, 15 Augustu. (Resultatulu alegeriloru dietali in Sasime.) Sasii acceptara uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, din causa li se promisese cu mare solemnitate, ba li se rantase chiaru si prin o lege ungurésca din 1868 dividualitatea politica a natiunei loru si teriu nationale in laintrulu marelui principatu alu ransilvaniei. Déca mai póte fi vorba undeva in tori'a popóraloru despre solidaritate nationale, apoi acésta s'au aflatu pàna acuma la naunea sasésca din Transilvani'a. Sasii au tienutu tu-deauna unii cu altii la bine si la reu, precum ene unu cercu tare de otielu, si precum de es. manii au tienutu mai raru. Sasii au avutu tu-deauna inaintea ochiloru faptele si suferintiele rabuniloru proprii, istori'a la ei stà pe mesa séu firida, alaturea cu cartea de rogatiune; lectur'a carti bune la densii se considera cá pànea de te dilele. Din 185 mii de sasi si germani din ransilvani'a citescu carti si diarie celu pucinu tàtia, càti romani citescu din 1 milionu si 200 mii; pentru-cà cei mai multi romani dupace-au itu din scóle, nu mai citescu nimicu, ei se enu atotu-sciutori. Popii sasesci in locu de a'si erde dilele vietiei cu dispute seci, macre si sarbede in theologi'a scolastica, in locu de a propaga lasfemi'a, cà ide'a nationalitatiei ar fi ide'a sterita de nevast'a lui Antichristu, au parasitu de ultu orice secaturi scolastice din evulu mediu, cu are este indopata tenerimea nóstra si s'au aruncatu e istoria, pe sciintiele de statu, pe sciinti'a conomiei politice, pe cunoscintie practice, cá tu atàtea arme de apararea esistentiei nationale. toricii si legistii Transilvaniei au avutu mare reptate, candu au datu sasiloru in tote actele pulice titlulu onorificu de Prudentes et Circumpecti.

Cu tóte acestea, cine ar fi crediutu inainte u treidieci si mai virtosu inainte cu 12 ani (1866), à poporulu sasescu va fi pacalitu, sedusu si facutu e bajocura intr'unu modu atàtu de brutale, precum e intemplà cu densulu! Ei au perdutu totu, upace mai antaiu in anii 1864/5 isi perdusera rudenti'a si circumspectiunea, din ura àtra romani, precumu tienea unii, de fric'a oru, precum se escusá altii. Urmarea fu, cà in anulu 1866—1877 mai antaiu se desbinara ei intre sinesi cá nici-odata, in teneri si betrani. Tenerii, mai alesu din cei ce aspira la functiuni, tienea mortîsiu la tóte consecentiele dualismului, mergea orbesce la B.-Pest'a, pàna ce in vreo 5 ani detera cei mai multi cu capulu de parete, séu cu nasulu de pamentu. Betranii din contra, nutria neincetatu foculu sacru alu nationalitatiei, cautá spre Vien'a, intretienea cá totu-deauna, cu patri'a loru mama, cu Germani'a, comunicatiunea literaria si scientifica. Déca inse sisthem'a actuale nu póte se sufere in Transilvani'a romanismulu, apoi mai pe atàta uresce ea si germanismulu; numai càtu nu'i conveni cá se'i dea dintr'odata cu pumnulu in falci, precum a datu romanismului; ii trebuea se aiba si unu pretestu de a mintí in faci'a Europei, precum de es. mintia si mai deunadi in Journal des Debats, cà nationalitatile din Ungari'a si Transilvani'a se afla in sinulu magiarismului cá si in sinulu lui Avramu, cà-ci éca Sasii, ce bine sunt ei. In càtu pentru romani, crim'a loru cea cumplita de a se fi nascutu romani, prin urmare tradatori de patria, nu li se póte erta, decàtu numai déca se voru renega si calviní necondi-tionatu. Asia dara sisthem'a actuale purcede cu sasii mai incetu, mai cu circumspectiune, cà-ci se si mai genédia de Vien'a si de Berolinu: dara in fine, scopulu neclatitu remane: Conservarea sasiloru cá individi folositori, dara mórtea nationalitatiei loru politice.

In 20 Iuliu tienusera si sasii fruntasi conferentia electorale si decretara solidaritatea. Dara din resultatulu alegeriloru actuali acea solidaritate esí sparta asia de tare, in càtu „S. D. Tagblatt" are tóta dreptatea, déca in Nr. seu de Miercuri desbinarea o numesce sinucidere, si in amaratiunea sa merge pàna acolo, in càtu recomanda barbatiloru natiunei sale passivitatea, la care sasii nu tienea pàna acuma. —

— (Tienut'a romaniloru din Sibiiu si tienutu, facia cu alegerile dietali). Au tóta dreptatea romanii din comitate, déca ne dicu: Voue ve place a ne critica portarea nóstra, dara de ce nu spuneti, cum v'ati portatu voi dupa conferenti'a electorale din 20 Iuliu?

Éca cum ne portaramu. Alegatorii romani, preoti si mireni, locuitori in Sibiiu, nu si-au pusu candidatu, si nici n'au mersu la urna, afàra de unu singuru functionariu, la care nu'i ia nimeni in nume de reu. Asia dara aici romanii de ambele opiniuni s'au portatu cá barbati de parola si cá romani seriosi, carii au sciutu se respecte solidaritatea. Acésta nobile abnegare a representatiloru politicei de activitate, natiunea nóstra o va sci apretia, éra aparatorii politicei de resistentia passiva saluta in trens'a solidaritatea.

Asia s'a intemplatu in Sibiiu; nu asia in comunele adjacente. In acelea doi pretori, mai papali decàtu pap'a, adeca mai ministeriali decàtu ministeriulu, intielegùndu reu instructiunea ce li s'a datu in termini precum ni se asigura, fórte moderati, emisera la deregatoriile comunali cercularie atàtu de exagerate, càtu bagara in spaima pe primari si pe notari, apoi prin aceia pe mai multi alegatori. Toti aceia mersera la urna cá se'si dea voturile pentru candidatii gubernului. Cei carii au cititu acelea cercularie spunu, cà unu pretoru ar fi cutediatu a se provoca chiaru si la una persóna prea inalta, numai cá se induplece pe alegatori a'i face pe voia. Nici-unu functionariu nascutu si crescutu magiaru, nu a mersu pàna acum in zelulu seu escesivu asia departe, precum au mersu acei doi pretori, ambii romani, pusi in functiune prin alegere pe 6 ani, nu prin denumire ministeriale. Pre càtu cunóscemu noi impregiurarile locali, nicidecum nu ne vine a crede, cà superiorii aru fi asteptatu dela ddnii pretori, cá se desvólte o energia asia de intempestiva, care compromite auctoritatea gubernului. Noi recunóscemu ori-carui gubernu dreptulu constitutionale de a'si inmultí partisanii sei, nici-odata inse prin pressiuni si amerintiari. Rutin'a si tactulu finu la ori-ce functionariu sunt calitati care nu aru trebui se lipsésca la nici-unulu.

Ce insemna ocuparea Bosniei?

Nu este nici-unu poporu in tóta vast'a monarchia, care se nu aiba celu mai mare interesu de a sci inainte déca s'ar potea, ce urmari va avea ocuparea Bosniei si administrarea ei prin functionari imperatesci. Si noi romanii se nu alunecamu a crede, cà fiendu departe de Bosni'a si Hertiegovina, nu multu are se ne pese de ceea ce se va intempla cu acelea tieri; cà-ci ori-ce sistema gubernementale se va introduce in trensele, datori'a nóstra si interesulu nostru e, cá se o cunóscemu de aprópe,

---

Foisiór'a „Observatoriului".

Pavilionulu pe apa.

Novela de: Théophile Gautier.

Traducere de: Dimitrie Petrescu.

(Urmare.)

Era intr'adeveru o placuta priveliste a vedea salci'a precipitandu-se din inaltimea acestoru stanci spre suprati'a apei cu ramurile sale aurite si cu léssa sa de natase, éra colorile stralucitóre ale pavilióneloru lucindu ntr'unu cadru de frundisie variu colorate.

Subtu cristalulu undeloru se jocau bande nebunatice de pesci azurii cu soldi de auru; flote intregi le ratie cu gûturi de smaragdu manevrau in totu chipulu si latele foi de nymphoea-nelumbo se inindéu a lene subtu transparentia diafana a acestui lacu nutritu printr'unu isvoru. Afara de midilocu, unde fundulu era formatu de unu nasipu argintiu de o finetia estraordinara si unde isvorulu facéndu se se radice pesîcutiele asemenea unei ape ce incepe se clocotésca, n'aru fi permisu planteloru aquatice se prindia radacina, intregu restulu lacului era tapetatu cu catiféua cea mai frumósa verde ce 'si potea cineva inchipui.

Fara acelu zidu uriciosu radicatu prin inimicitia celoru doui vecini, nu s'aru fi aflatu de siguru in tóta intinderea imperiului din midilocu, care precum se scie, ocupa mai multu de trei parti din lume, o gradina mai pitoresca si mai incantatóre; fia-care 'si aru fi maritu proprietatea sa prin vederea proprietatiei celuilaltu, fiindu cà omulu aci pe pamentu nu póte lua obiecteloru decàtu numai aparinti'a.

Inse si asia cum era, unu intieleptu totu n'aru fi doritu, ca se 'si termine viati'a in contemplatiunea naturei si placerile poesiei, o retragere mai recorósa si mai convenabila.

Tu si Kuan profitasera prin neintielegerea loru unu zidu, dreptu ori-ce alta perspectiva si se lipsisera si unulu si altulu de privirea placuteloru pavilióne, se consolau inse cu idea, cà 'si au facutu reu unulu altuia.

Acésta stare de lucruri se stabilise acuma de mai multi ani; urdici si buruiene acoperisera potecile care conducéu dela o casa la alta. Craci de arbusti spinosi se incrucisiau, ca si cum aru fi voitu se oprésca ori-ce comunicatiune; s'aru fi potutu dice, cà plantele intielegéu neintielegerile care despartiéu pe cei doui vechi amici si luau si ele parte la ele, cautandu se 'i despartiésca si mai multu.

In tempulu acesta soci'a lui Tu si a lui Kuan nascuse fia-care càte unu copilu. Dómna Tu era mam'a unei incantatóre fiice, éra dómna Kuan a unui fiiu fórte frumosu. Acestu evenimentu fericitu era necunoscutu si dintr'o parte si din cealalta, pentru cà de si proprietatile loru se invecinau, cei doui Chinesi traiau totu asia de streini unulu de altulu, ca si cum aru fi fostu separati de riulu galbinu séu de zidulu celu mare. Cunoscintiele comune se feréu de ori ce alusiune la cas'a vecina, si servitorii de se intalnéu din intemplare, avéu ordinu strictu se nu 'isi vorbésca subtu pedépsa biciului séu a falangei.

Copilulu se numea Cin-Sing, éra copila Ju-Kiuan, adeca margaritarulu si iaspisulu; perfecta loru frumsetie justifica alegerea acestoru nume. Indata ce se facura mai marisiori, zidulu care despartia laculu in doua parti egale si limita intr'unu modu neplacutu privirea din partea opusa, atrase atentiunea copiiloru si intrebara pe parintii loru, cà ce era dincolo de acelu zidu asia curiosu, asiediatu in midiloculu apei si cui apartieneau inaltii copaci, ale caroru verfuri se zaréu. Li se respunse cà acolo era locuinti'a unoru ómeni escentrici, ursusi, suparaciosi si neamicabili in ori ce privintia si cà acestu zidu fusese radicatu pentru a se apara de nisce vecini asia de rei.

Acésta esplicare fusese de ajunsu copiiloru. Ei se invetiasera cu zidulu si nu 'lu mai bagau in séma.

Ju-Kiuan crescea in gratii si perfectiuni, ea era indemanateca la tóte lucrurile secsului seu, manua aculu cu o desteritate fara esemplu. Fluturii pe care 'i broda ea pe metase paréu vii si gata se sbóre, ai fi juratu cà audi cantandu paserile pe care le ficsa ea pe canavasu; mai multe nasuri pacalite se plecasera in tapiseriele ei, pentru ca se respire parfumulu floriloru ce ea desemnase pe densele. Talentele Ju-Kiuani nu se marginéu numai la atàta, ea scia pe din afara cartea odeloru si cele cinci regule ale bunei purtari; nici-odata mana mai usióra nu arunca pe chartie de metase caractere mai indrasnetie si mai curate. Smeii nu sunt mai iuti in sborulu loru ca mana ei, candu facea se curga din péna licvidulu celu negru. Ea cunoscea tóte feliurile de poesii si compunea ea insasi bucati pline de meritu asupra unoru subiecte, care naturalmente isbescu mai multu imaginatiunea unei fete tinere, precum: asupra intórceri rondunelelóru, asupra salciiloru primavaróse, musietielului si alte lucruri analoge. Mai multu de unu literatu, care s'aru crede demnu de a incaleca pe calulu de auru n'aru fi inprovisatu cu atàta inlesnire ca ea.

Cin-Sing nu profitase mai pucinu din studiele sale; numele lui se gasea printre cele dintaiu pe list'a esameneloru. Cu tóte cà era destulu de tineru, s'aru fi potutu orna cu bonetulu celu negru si dejá tóte mamele 'si dicéu cà unu baiatu atàtu de inaintatu in sciintie aru fi unu bunu ginere, care ajunge indata la cele mai inalte demnitati literare. Cin-Sing inse respundea zimbindu petitoriloru ce 'i se tramitéu, cà era prea de tempuriu si cà dorea se se mai bucure càtva tempu de libertatea sa. Refusa de arendulu pe Hon-Giu, Lo-Men-Gli, Oma, Po-Fo si alte persóne tinere fórte destinse. Nici-odata, esceptandu pe frumosulu Fan-Gan, a carui trasura damele o impléu cu portocale si confecturi candu se intorcea dela tiru, nici-odata tineru n'au fostu mai lingusitu, nici 'i se facura mai multe avansuri. Inse ânim'a lui se parea nesimtitóre pentru amoru, nu din recéla, pentru-cá din mii de particularitati se potea gâcii cà Cin-Sing avea o ânima frageda; s'aru fi disu cà 'si aducea aminte de o imagine cunoscuta in alta viatia anteriora si pe care spera se o reafle. De si 'i se totu laudau sprencenele ca fói'a de

se vedemu cumu sunt administrate alte popóra, ce au se intre abia acumu in seri'a popóraloru monarchiei, dupa care legi, in care limba, prin ce functionari. Déca nu ne insiéla tóte simptomele, Bosni'a si Hertiegovin'a mai curendu séu mai tardiu se voru incorpora definitivu la monarchia. Vine inse intrebarea de mare inportantia, cà la care parte a monarchiei se voru incorpora, la Ungari'a séu la Austri'a? Ungurenii se potu provoca la dreptulu loru istoricu „virtuale" dicùndu, cà odinióra, inainte cu 500 de ani, Bosni'a se tienuse cá tiéra vasalla de Ungari'a sub nume de provinci'a Rama. Dara totu ungurenii dau din mani si pitióre contra annaxerei dicùndu, cà magiarii si asia sunt amerintiati cu inghitire de càtra majoritatea slaviloru. Acestora le respundu Croatii: Nu la Ungari'a, ci numai la Croati'a se va incorpora Bosni'a. Noi cá slavi, nu ne tememu de inmultirea slaviloru, ci o dorimu; preste acestea voi magiarii sunteti fórte neconsecenti, ca respingeti Bosni'a, insisteti inse mortîsiu, cá se incorporati Dalmati'a, care este totu slava in marea majoritate a locuitoriloru. Intre magiari si croati se arunca germanii centralisti din Vien'a si pretindu, cà dupace Bosni'a fusese cucerita de repetite-ori sub imperatulu Leopoldu I (1690—1705) de càtra armat'a austro-germana, s'ar cuveni cá se fia incorporata la Cislaitani'a.

Pre candu decurgu acelea dispute intre politicii de trei nationalitati, p'intre muntii Bosniei curge sangele omenescu in sîróie. La Sisecu si Agramu se transpórta soldatii raniti cu sutele, éra càti potu fi inaintati mai departe, ajungu pàna pe la Gratiu in capital'a Stiriei, din causa cà spitalele din Croati'a nu 'i mai incapu. Si tóte acestea se intempla numai de doue septemani incóce.

Dara cine se bate cu atàta furia contra trupeloru imperiali? La inceputu se credea, cà numai mohamedanii se oppunu la invasiune, la ocupatiune si cucerire. Astadi este adeveritu de plinu, cà alaturea cu mohamedanii se batu mii de slavi (serbi-bosniaci) christiani, cu aceeasi ura si furia. Europ'a tóta stà la mirare in vederea acestei coalitiuni a mohamedaniloru cu serbii contra austriaciloru; éra mirarea popóraloru este cu atàtu mai legitima, cu càtu pàna eri se vediura in aceeasi Bosnia macelandu-se mohamedani si christiani intre sinesi, in modulu celu mai selbaticu. Este óre acésta aparitiune unu misteriu, una enigma nepetrunsa? A fostu enigma pentru ómeni cá politicii si diplomatii austro-unguresci, carii preocupati dela nascerea loru, sciu numai se despretiuésca pe popórale orientali si nu cunoscu manin'a potere de viétia si tari'a de sufletu, nici ur'a secularia, traditionale nutrita in pepturile loru din buni de strabuni, anume contra germaniloru, numiti de ei in batjocura svabi, si contra magiariloru. A fostu enigma pentru toti càti nu cunoscea, pàna la ce gradu au ajunsu acelea popóra la consciinti'a loru nationale si in ce mesura e desvoltatu la ele sentimentulu patriotismului. „Ve cunóscemu din mosi de stramosi; respingemu libertatea vóstra pe care ni-o aduceti pe simceo'a sabiei, cà-ci cu aceea voiti se ne luati patri'a nóstra, limb'a, nationalitatea, religiunea." Asia dara bosniacii de ambele confesiuni plini de négra neincredere, se unira pe terenulu patriotismului comunu si chiaru alu nationalitatiei comune, cà-ci serbi sunt si unii si altii. Ei in fine totu voru fi calcati si cuceriti, dara acelea sentimente ale loru nu se voru estermina in eternu. Ei nu voru se audia numai de libertate individuale, nici de asia numit'a civilisatiune germana, importata de straini. Si se nu creda nimeni, cà bosniaciloru le lipsescu ómeni luminati. Pe noi aici ne indópa diariele ministeriali cu istorii despre fanatismulu religiosu alu bosniaciloru. Nu negamu cà esiste si acela; dara nu fanatismulu religiosu a potutu intruní pe mohamedani si christiani in aceleasi companii si batalióne, cà-ci acela e de natura cá mai virtosu se 'i desbine. Éta inse cà ei s'au unitu contra monarchiei, condusi de alte sentimente si interesse cu totulu diferite.

Ceea ce bate mai tare la ochi in situatiunea de facia este impregiurarea, cà bosniacii urescu pe magiari, de se póte si mai cumplitu cá pe austriaci. Cu acésta portare a loru ei dau de minciuna si rusîne laudele turcofile càte vediuramu de doi ani incóce, precumu si fabul'a, cà beii si spahii (nobilii, cavalerii) bosniaci aru simpatisa cu magiarii nobili si nenobili. Desele caletorii ale mai multoru magiari prin Bosni'a si fraternisarea loru cu beii, s'au prefacutu in fumu si cétia.

Asia dara ce insemna pentru monarchi'a nóstra ocuparea Bosniei? Insemna atàta, cà com. Andrássy et Cons. au cautatu si aflatu in Bosni'a unu Caucasu cá celu russescu, unu Algiru cá celu francescu; au aflatu una tiéra, in care au se 'si afle mormentulu loru dieci de mii din fiii cei mai vigorosi ai monarchiei, acumu si pe diecimi de ani inainte. Éra invetiatur'a nóstra de acilea este, cà astadi nici-unu poporu nu voiesce libertate individuale, fòra patria si fòra esistentia nationale. „Mai bine sierbitute turcésca in patri'a propria, decàtu civilisatiune austro-ungurésca in patria subjugata." Acésta este parol'a de di, acésta professiunea de credintia politica a bosniaciloru si a tuturoru popóraloru, afara dóra numai de „renegatii" din Transilvani'a.

---

salcie, piciórele inperceptibile si talia de libela a frumsetieloru ce 'i se propunéu, elu asculta cu unu aeru distrasu ca si cum s'aru fi ganditu cu totulu la altceva.

Din parte 'i Ju-Kiuan nu se arata mai pucinu grava: ea refusa pe toti pretendenti. Acesta saluta fàra gratie, acela nu era ingrijitu in vestmintele sale; unulu avea o scrisóre prea grósa si prea comuna, celalaltu nu scia ceti versuri séu gresia asupra rimei, in scurtu toti avéu càte unu defectu. Ju-Kiuan facea despre densii niste portrete asia de comice, incátu parintii ei finéu prin a rîde ei insisi si aratau usia in modulu celu mai politicosu sirmanului aspirantu, care credea cà a si pusu piciorulu pe pragulu pavilonului orientalu.

In cele din urma parintii celoru doui copii se ingrijara de persistentia loru de a respinge tóte partidele ce li se presentau. Dómn'a Tu si dómn'a Kuan preocupate fara indoiala de aceste idei de casatorie, continuau nóptea in visurile loru gandirile de care erau preocupate diua. Unulu din acele visuri ce avura le isbi cu deosebire. Dómn'a Kuan visase cà vedea pe pieptulu fiiulu ei Cin-Sing o piétra de iaspisu asia de minunatu taiata, incàtu respandea niste radie ca unu jeraticu; din parte 'i dómna Tu visase cà fiica ei purta la gîtu unu margaritaru de cea mai frumósa apa si de o valóre nepretiuita. Ce insemnare potéu avea aceste doua visuri? Alu dómnei Kuan prevestea óre lui Cin-Sing onorile academici imperiale, si acela alu dómnei Tu insemna elu óre cà Ju-Kiuan va afla vre-o comóra ascunsa in gradina, séu subtu vre-o caramida a cuptoriului? O asemenea esplicare nu era fàra cuventu si ori care altulu s'aru fi multiumitu cu ea, inse mamele vediura in acelu visu niste alusiuni la niste casatori fórte avantagióse pe care avéu se le contractese preste pucinu copii loru. Din nefericire Cin-Sing si Ju-Kiuan se incapatinau mai multu ca ori candu in decisiunea loru si desmintiau predicerile. (Va urma).

Suvenire dela adunarea generale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

Societatile si reuniunile scientifice, literarie, artistice, de cea mai mare diversitate, s'au inmultitu in tóte staturile civilisate ale Europei si Americei in numeru de necrediutu, si totusi mai pe fia-care anu resaru altele noue. Cele mai multe din trensele sunt asia numite ambulante, care adeca isi tienu adunarile loru periodice in fia-care anu airea, in altu locu, regiune, uneori chiaru in alta tiéra, ori in alta parte a lumei. Marele folosu alu aceloru reuniuni ambulante este recunoscutu astadi de càtra toti ómenii càti stau la inaltimea civilisatiunei moderne. Dara societatile si reuniunile din dilele nóstre nu sunt decàtu imitatiunea jocuriloru olimpice si ale altoru conveniri de nobile rivalitate, usitate la elini si la romani. In staturile despotice ele nu sunt suferite, in cele semiconstitutionali numai tolerate; in cele libere se bucura de favórea corpuriloru legislative si a gubernului, éra de poporu sunt fórte bine vediute.

Ar fi eróre capitale a cauta folosulu reuniuniloru numai in adunare de fondurile destinate a inainta prin acestea scopurile prefipte. Apropierea ómeniloru de ómeni, interesantele cunoscintie a le persóneloru de renume, ampl'a esperientia ce facemu cu acelea ocasiuni in multe ramuri ale activitatiei omenesci, inavutirea ideiloru, desvoltarea sentimenteloru nationali si patriotice, incaldirea dulce si óresicumu farmecatória la unu focelariu comunu, inregistrarea chiaru a defecteloru nóstre, sunt totu atàtea folóse, a caroru valóre nu se póte cumpaní cu totu aurulu càtu se scóte din minele classice ale muntiloru unei tieri cumu este si a nóstra. Romanii din acésta monarchia au pucine societati si reuniuni, dara tocma de aceea, pre càte le au in Transilvani'a, Bucovin'a si Ungari'a, se si-le apere cá pe clenodiele cele mai pretióse, cu atàtu mai virtosu, cu càtu acestea inaintatórie a le culturei nóstre sunt mai reu vediute. In acestu respectu loculu antaiu ilu ocupa Asociatiunea nóstra transilvana. Se pare inse, cà tocma si din acea causa romanii tienu asia de multu la ea.

Acésta asociatiune isi justifică si asta-data ratiunea sa de a fi si a esiste pentru missiunea sublime ce a luatu asupra 'si. In absenti'a ddloru presiedente si v. presiedente pre càtu de regretata, pre atàta si bine legitimata, manecara numai c doi secretari si cassariulu asociatiunei la adunare generale. Presemnele de reusita li se aratara inc dela Clusiu, unde in 3 Augustu dem. pe la 5 ó mai multi confrati ii asteptá la gara, unii spre caletori impreuna, altii spre a le intende man caldurósa. Ajunsi càtra 8 óre la statiunea Ciuce faimósa pentru bataliile din Decembre 1848, fusera imbraciosiati de càtra càtiva membrii comitetului locale din S. Sîmleu, veniti cale de tr poste intru intempinarea loru. Nu 'mi aducu minte se me fiu simtitu mai emotionatu in viéti mea, cá in momentele in care generosulu nostr confrate domnulu proprietariu Georgie Pop cá conducatoriu alu deputatiunei selagene pronunt cuvente de buna-venire „càtra fratii sei ard leni." Unu dejunu à la fourchette luatu in osp tari'a din Ciucea si asteptarea altoru membrii trenulu dela Oradea ne retienu pàna dupa or'a 1 la acelu punctu alu muntelui „Mesesiu," prest care se dice cà ar fi trecutu odenióra Tuhutum c ai sei. Cu càteva trasuri puse la dispositiune óspetiloru, apucaramu in susu preste acelu munt nu prea inaltu, intinsu inse pe distantia de 3 ór (Va urma).

De pe campulu de resbelu.

Din relatiunile publicate prin diariele ce n stau la dispositiune estragemu urmatórele detailur despre luptele intemplate pàna acuma:

Se constata in unanimitate din partea core pondentiloru aflatori la armat'a de ocupatiune, c soldati nostri au a se lupta nu numai in contr insurgentiloru, ci si cu mari strapatie, lipsa d cantonamente si de apa si cu tóte consecintiel unei calduri tropicale, precum si cu dificultatile unu terenu fórte tare brasdatu, asia ca nu potu s inaintese, decàtu numai pasu de pasu.

Precum se scrie lui „Nar. Nov.", Turcii, car la Maglaj au trasu funi preste siosea si au adus in confusiune pe calareti prin acésta stratagema au taiatu capetele la toti husarii raniti, càti a cadiutu in manile loru si le au infiptu in pari.

Fugari austriaci scapati din Serajevo, ca pital'a Bosniei descriu cu colorile cele mai sinistr anarchi'a ce domnesce acolo. Poporatiunea crestin este terorisata. Cei 3000 supusi austriaci, pe car ii au surprinsu evenimentele acolo si cari in part mare sunt professionisti, birtasi si comercianti, a fostu pusi sub protectoratulu consulului germanu de óre ce intregu personalulu generalu-consulatulu austro-ungaru au parasitu Serajevo.

Aceea parte a trupeloru de ocupatiune, car au intratu in Hertiegovina sub comanda, f. m lieutenantelui Iovanoviciu se pare ca are mai pucin greutati de invinsu. Celu pucinu dupa luare Mostarului, capital'a Hertiegovinei, nu s'au ma auditu despre nici-o incercare de insurectiune poporatiunei. S'au aretatu inse in dosulu acelor trupe bande de insurgenti, intre Trebinje s Ragusa, care amenintia comunicatiunea trupelor austro-ungare cu Dalmati'a. Asemenea s'au aretatu bande de insurgenti si in spatele armatei de ocupare din Bosni'a, intre Novi si Banjaluca. Telegrafulu de campania au fostu pàna acuma intreruptu de 17 ori, atàtu prin evenimente elementarie, càtu si prin rea intentiune a inamicului, si asia se póte esplica lips'a de sciri din cuartirulu generalu.

Ocuparea vechiei capitale Travnic prin divisiunea a VII sub comand'a ducelui de Würtemberg care avu locu in 10 l. c., póte se ajunga a fi de o inportantia decisiva pentru inaintarea trupeloru c. r. Prin fapt'a acésta s'a castigatu unu punctu solidu de operatiune pentru luarea formidabilei citadele Vranduk, spre care se concentréza acuma intrég'a activitate a grosului armatei de ocupare. Dara scirile sosite din cuartirulu generalu dela 10 l. c. spunu, cà dupa lupt'a dela Zep-ce insurgentii au evacuatu Vranduculu, precum in Zenica si s'aru fi retrasu fugindu spre Serajevo. Se nu fia óre acésta o cursa ca si cea dela Maglaj?

Despre luptele dela Zep-ce in 7 l. c. ii se scrie lui „N. W. Tageblatt" intre altele, ca dupa spus'a celoru prinsi la Zep-ce se se fia aflatu 6500 insurgenti. Intre altele, trupele nóstre au luatu si unu stégu de metase rosia, care pórta inscriptiunea „Mórte veneticiloru", precum si unu numeru óre-care de acte inportante scrise in limb'a turcésca.

Ca proba a enormeloru calduri ce domnescu ne póte servi inpregiurarea, ca la unu marsiu alu regimentului Hartung, au cadiutu dintr'unu singuru batalionu 31 si unii soldati loviti de insolatiune, séu cum dice poporulu nostru, de sagét'a sórelui, care este unu atacu mortalu asupra pelitiei creeriloru.

Cu dat'a de 13 l. c. supremulu comandantu alu trupeloru de ocupare f. zeugmeisterulu Philippoviciu raportésa, ca in diu'a aceea au venitu in taber'a sa dela Zenica, Hafis Pasia cu o deputatiune de notabili din Serajevo, ca se ilu róge, se nu inaintese in marsiulu seu spre Serajevo. Philippoviciu a respunsu, cà conformu ordineloru primite densulu va continua marsiulu seu si provoca pe Hafis Pasia si pe notabili, ca se se intrepuna cu tóta influinti'a si auctoritatea de care dispunu ca se capacitese poporatiunea amagita, ca ori ce resistentia este indesiertu.

Despre divisiunea XX sub comand'a f. m. lieut. Szapáry au sositu scirea, ca in 13 l. c. au avutu unu atacu la Gracanica, pe care l'au respinsu, dara lipsindu'i munitiunea, divisiunea XIV isi au continuatu marsiulu seu spre Doboj avendu a se lupta neincetatu cu insurgentii. Toti ranitii si trainulu intregu au fostu scapatu. Din lipsa totala a cailoru, carale au fostu trase si inpinse inainte pe drumu de càtra soldati. — Din acestea resulta, cà generalulu Szapáry se retrage spre colón'a principala, va se dica ii merge reu.

Protocolulu Congresului dela Berolinu

(Urmare.)

Presiedintele dice ca congresulu va esamina conscientiosu observatiile presentate de delegati Romaniei.

Representantii Romani retragendu-se, ordinea de di chiama esaminarea I-ului alineatu art. V alu tratatului dela San-Stefano.

Principele de Bismarck observa, ca este vorba de a se sci déca poterile intielegu a recunósce independintia Romaniei. Altetia Sa reamintesce ca in a. 1856, unirea principateloru nu fusese admisa; de atunci incóce situatia s'a modificatu de óre-ce Valachia si Moldova s'au intrunitu intr'unu singuru Statu; mai multe poteri au recunoscutu acésta stare de lucruri incheindu cu Romani'a conventiuni comerciali. Cu tóte acestea, Europa singura are dreptulu de a 'i sanctiona independentia, ea trebue dara se si puna intrebarea sub ce conditii va lua acésta importanta decisiune, si déca crede ca conditiile voru fi aceléasi ca si cele stabilite de congresu pentru Serbia.

D. Waddington declara ca, fideli principieloru ce 'i au inspiratu pàna acum, plenipotiarii Franciei ceru ca, congresulu se puna independentiei romane aceléasi conditii ca si independentiei serbe. Escelentia Sa nu 'si ascunde dificultatile locale ce esista in Romani'a, dara, dupa ce a esaminatu maturu argumentele ce se producu intr'unu sensu séu intr'altulu. Plenipotentiarii Franciei au crediutu preferabilu de a nu se departa de marea regula a egalitatiei drepturiloru si a libertatiei culteloru. Este dificilu de altcum ca gubernulu romanu se respinga, pe teritoriulu seu principiulu admisu in Turci'a pentru proprii sei supusi. Escelentia Sa cugeta, ca este de neindoitu ca Romani'a, cerendu a intra in marea familie européna, trebue se primiasca sarcinele si chiaru neajunsurile situatiunei, ale carei beneficii ea le reclama, si nu se va mai gasi inca, multa vreme, o ocasiune atàtu de solemna si decisiva de a afirma din nou principiele ce facu onórea si sigurantia natiuniloru civilisate. Càtu despre dificultatile locale, D. primuplenipotentiaru alu Franciei crede, ca voru fi mai lesne invinse, candu aceste principii voru fi fostu recunoscute in Romani'a si candu rassa hebreica va sci, ca nu are de nicaieri nimicu de asteptatu de càtu dela propriele sale silintie si dela solidaritatea intereseloru sale cu cele ale poporatieloru indigene. D. Waddington termina insistandu cà, aceléasi conditiuni de ordine politica si religiósa indicate pentru Serbi'a se fia impuse si Statului romanu.

Principele de Bismarck, facendu alusiune la principiele de dreptu publicu in vigóre, dupa constitutia imperiului germanu si la interesulu ce opiniunea publica pune pentru ca aceléasi principii urmate in politica interióra se fie aplicate si la politica straina, declara ca se unesce, in numele Germaniei, cu propunerea francesa.

Comitele Andrassy adera la propunerea francesa.

Lordulu Beaconsfield dice ca dà o complecta adesiune in numele gubernului englesu la propunerea francese. Escelentia sa nu póte presupune unu minutu, ca congresulu se recunósca independentia Romaniei, fara se 'i impuna acésta conditiune.

Plenipotentiarii italieni facu aceeasi declaratiune.

Principele Gorciacoff, referandu-se la espresiile prin cari s'a motivatu propunerea francesa si cari dau cea mai mare estensiune libertatiei religióse, se unesce pe deplinu cu acésta propunere.

Comitele Siuvaloff adaoga, ca adesiunea Russiei la independentia Romaniei este inca subordonata la primirea de catre Romani'a a retrocesiunei reclamate de gubernulu russu.

Plenipotentiarii otomani nu ridica nici o objectiune contra principieloru presentate de plenipotentiarii francesi, si presiedintele constata, ca congresulu este unanimu de a nu acorda independentia Romaniei de càtu cu aceléasi conditii impuse si Serbiei. Altetia Sa atrage atentiunea colegiloru sei asupra reservei formulata de comitele Siuvaloff, si dupa care recunóscerea independentiei romane nu ar fi consimtita unanimu de catre congresu de càtu sub conditia, ca Romani'a se admita schimbulu de teritoriu stipulatu in art. XIX.

D. Waddington, fara a face in acésta privintia o propunere formala, se adreséza la spiritulu de echitate si de buna-vointia a gubernului russu si intréba déca nu ar fi posibilu se se dea óre-care satisfactie Romaniei. Intrandu in acésta cale, plenipotentiarii Russiei ar aduce o mare usiurare preocupatieloru de consciintia a mai multora din colegii loru. Cuvintele pronuntiate eri de principele de Bismarck au indicatu fara indoiala interesulu ce esista, pentru succesulu operei congresului, in incheierea grabnica si definitiva a schimbului despre care e vorba: este oportunu, in adeveru de a nu prelungi o stare de lucruri ce angajéza amorulu propriu alu unui mare Imperiu; dara, déca acésta este si parerea plenipotentiariloru francesi, ei considera in acelasi timpu ca Romanii au fostu tratatii pucinu c'amu aspru, si ca compensatiunea ce li se ofera nu este suficienta. Dela intrunirea congresului, Francia a consiliatu totu-d'a-una pe Romani'a de a primi retrocesia Basarabiai, dara dn. Waddington crede ca trebue se adreséze in numele gubernului seu, unu apelu la sentimentele echitabile ale Russiei, si esprima dorintia de a se acorda principatului o estindere de teritoriu la sudulu Dobrogei, care se coprinda Silistra si Mangalia.

Comitele Andrassy a reamintitu adesea ca gubernulu Austro-Ungaru are mai cu séma in vedere cautarea unoru solutiuni definitivu susceptibile de a preveni complicatiuni ulterióre. In acésta ordine de idei dara a fostu elu de parere, ca delegatii romani se fie ascultati; totu cu acelasi gandu Escelentia Sa, reservandu-se de a insista, candu va fi vorba de navigatiunea pe Dunare, asupra principiului libertatiei celei mai complecte, doresce astadi ca congresulu se pronuntia anecsarea Dobrogiei la Romani'a si in acelasi timpu conformu cu opiniunea esprimata de dn. Waddington, se se acorde o estensiune de frontiera a Dobrogiei intre Silistra si marea Négra. Acésta decisiune ar usiura solutiunea cestiunei presente.

Comitele Corti doresce a uni apelulu Italiei cu acelu facutu de plenipotentiarii francesi. Escelenti'a Sa, esprimandu speranti'a, ca Romanii se voru resigna la retrocederea Basarabiei, sustîene ca ar fi dreptu de a 'i se da o mai mare intindere de frontiere meridionale in Dobrogea.

(Va urma.)

Corespondentie particularie ale „Observatoriului".

In cestiunea alegeriloru mai avemu urmatóriele corespondentie demne de tóta atentiunea publicului nostru romanescu, pentru-cà ele sunt totu atàtea documente despre demn'a tienuta si portare a poporului romanescu preste totu, pe unde densulu s'a potutu subtrage dela pressiunea brutale, descrisa cu colori asia de vii in diarie cá P.-Naplo.

Diciu-St.-Martinu 8 Augustu. Onorata Redactiune! In Comitatulu Ternavei mici, odinióra alu Cetatii de Balta, alegerile deputatiloru au decursu eri in 7-a Aug. in ambele cercuri.

In cerculu de diosu fu alesu fòra contra-candidatu prin aclamatiune Ludovicu Tissza, eara in cerculu de susu dupa repasirea opositionalelui Kispál, asemenea prin aclamatiune s'au alesu faimosulu Horváth Gyula, care cá si br. Gavr. Kemény, sbierase in a. 1874 cu ocasiunea modificarei legei electorale, contra dreptului romaniloru.

Conclusulu conferentiei nationale din 20 Iuliu a fostu salutatu cu bucuria de càtra romanii din acestea parti, si trebue se constatu in cugetu curatu, cà passivitatea romaniloru nici la o alegere nu s'au manifestatu mai eclatantu cá acumu, pentru-cà in cerculu de diosu afara de primarii comuneloru si unu notariu, au fostu numai 17 alegatori romani; din comunele celea mai impopulate si curatu romane cá Sancelu, Bia, Capâlna, Feisa, Teuni, Lodormani, etc. au lipsitu chiaru si persónele oficióse.

Mai bine se vedea a fi representatu elerulu, fiindu cu totulu in numeru de 11 insi.

Intre acestia septagenariulu Vasilie Aron cu colegulu seu gr. or. din Veltiu, faimosulu pop'a Ambrosie Blasian din Siarosiu, Alexi Suciu din Babahalma, etc. dara vadi'a clerului o au datu unu protopopu din apropierea Blasiului, care venise cu doi preoti din tractulu seu.

Romanii din locu vediendu pe acestu domnu protopopu p'intre alegatori, nu si-au potutu esplica dupa ce scopuri mai póte veni in etatea si pusetiunea sa presenta, cà-ci déca laudele cu care era incarcatu spre insultarea nóstra „be derék ember ez a P . . . . di Esperest," ei magulescu si alimentédia vanitatea, e demnu de tóta compatimirea. Altmintrea inca iau successu fórte reu dnului prota, cà-ci fiindu atacatu de tóte partile de inteligentii din locu, iau fostu rusîne a'si scóte biletu de prandiu; magiarii s'au indestulitu alu incarca cu laude, dara la mésa nu l'au invitatu, in oteluri nu au capatatu nici pe bani, fiindu locurile ocupate de cei cu legitimatiuni, si asia au fostu silitu a se departa flamendu din D.-St.-Martinu, unde s'au spesatu mii pentru ospetarea alegatoriloru.

In cerculu de susu, au fostu romani numai 13 alegatori si 5 preoti, din cari cesti din urma numai 2 au luatu parte la alegeri si ospetiu, Popu Iosifu din Lepindea, si tinerulu Gelea din Czikmandru, acestu din urma inferbentandu-se au si toastatu pentru regimulu magiaru.

Déca vomu considera pressiunile diverse intrebuintiate la acestea alegeri, amenintiarile, promissiunile, si corumperile cu bani, trebue se recunóscemu, cà romanii s'au retienutu dela alegeri, si nici ar fi potutu face ceva mai bine, ba ar fi o nebunia a'si perde timpulu pe campulu activitatiei, candu romanii chiaru prin lege sunt eschisi dela dreptulu de alegere. (Prea adeveratu. Red).

Se vedemu ce resultatu ar potea avea activitatea nóstra in acestu Comitatu, care numera preste 60 mii de romanii?

Alegatori conscrisi din intregulu Comitatu sunt 1647, din carii 854 magiari, 370 romani si 423 sasi, séu dupa cercurile de alegere:

In cerculu de diosu facia cu 476 magiari si 245 sasi numai 246 romani.

In cerculu de susu facia cu 378 magiari si 178 sasi numai 124 romani.

Acum se vedemu, càti au fostu in a. 1863.

Dupa listele autenticate din acelu anu au fostu cu totulu 5895 alegatori, din carii 2997 romani, 1344 magiari, si 1554 sasi, séu dupa cercurile de alegere de atunci:

a) In cerculu superiore 396 romani, 213 magiari si 883 sasi.

b) In cerculu de midlocu 1014 romani, 785 magiari si 53 sasi.

c) In cerculu inferioru 1587 romani, 346 magiari si 618 sasi.

Acestea cifre alaturate langa numerulu alegatoriloru din anulu 1878 afirma si apróba retienerea pasiva a romaniloru. (Cor.)

Din tienutulu Ighiiului avemu despre alegerea din acelu colegiu munteanu compusu din 33 comune una corespondentia cu dat'a 9 Augustu a. c., din care pentru angustimea spatiului scótemu numai acestea: Arménulu David Lukács este omu asia de bogatu, in càtu se póte dice, cà chiaru si comune intregi se afla in pung'a lui. Fiiu seu Ladislau Lukács avù mancarimea se fia alesu. Spre acestu scopu, inainte cu càteva septemani se incepura ospetiele in opidulu Zlatna; se continuara apoi pe la Ighiiu, Barabantiu etc. La tract'a dela Ighiiu au participatu si trei preoti romanesci, séu cum le dicu ungurii, „három oláh popa, cá trei smei, pe langa ceilalti mitutei, cugetai se sfarimi pietrii cu ei." Candu fu la toaste (pachara), unulu din preoti spuse curatu, cà Zlatnenii si Buciumanii se afla in legaturi strinse cu cas'a lui David Lukács. Mai apoi marturisira si altii din alte comune, cà stau in aceleasi legaturi. Altii dependenti de famili'a magnatiloru Teleki candidasera pe unulu Kis Bálint; se vede inse cà acela s'a retrasu; cà-ci in 5 Augustu dio'a de alegere, adunandu-se alegatorii din diverse comune cu stéguri, musica si frundiariu, alesera pe Lukács prin aclamatiune, la care inse au asistatu numai vreo 10 alegatori romani cu càtiva preoti, cá celu din Valea-alba, anume I. Iancu, „cu barba négra si lunga" preotulu din Petrenjeni Georgie-Pompilie-Pompeiu-Popu-Pegasus-Popoviciu; éra par. Tordosianu, cunoscutu de activistu, asta-data nu a fostu, si ce e mai multu, a spusu càtra mai multi insi, cà are porunca dela protopopu, dara totu nu va merge. Asia dara in cerculu Ighiiului poporulu romanu, cu prea pucin'a esceptiune susu atinsa, s'au abtienutu dela alegerile dietali.

Unu alegatoriu.

— Din comitatulu Murasiu-Turda (Campia) subprefectur'a Gurghiu, colegiu electorale Ghernesigu avemu sciri autentice din 4 Augustu, cà subprefectulu, unu romanu, fostu odenióra suboficiariu la regim. Carolu Ferdinandu, dedese la 10 sate porunci aspre, cá in acea di se plece la Ghernesigu 450 alegatori verificati din acelea comune, spre a alege pe candidatulu gubernului in 5 Augustu. Primarii fusera amerintiati cu pedepse, éra alegatoriloru li s'a spusu, ca déca nu alegu acum, fii de fiii loru isi voru perde dreptulu de alegere. Ce credeti cà s'a intemplatu? Acei sateni, ómeni ai naturei cu mintea neinbetata de theoriele servilismului, se intrebara intre sinesi, mai si pe doi trei ómeni de ânima: Se póte una ca acésta? Nu se póte, fu respunsulu sanetosu, si remasera toti pe la casele si lucrulu loru; au mersu la urna numai càtiva preoti, càte unu notariu si alti vreo doi „inteligenti." Asia dara nici in aceea regiune a tierei nu poporulu s'a desbinatu de „inalt'a inteligentia," ci acésta de densulu.

— Din fostulu comitatu alu Zarandului ne scriu despre unu triumfu raru alu politicei de resistentia passiva, inaugurata acolo numai dela 28 Iuliu a. c. Din 60 de comune romanesci erau conscrisi verificati 1500 de alegatori, intre carii numai vreo 40 erau neromani. Din toti acei 1500 alegatori au mersu la urna numai 35 (treidieci si cinci), cu primari, notari si functionari cu totu. Decursulu alegerei va urma intr'o corespondentia venita din 6 Augustu.

— Dela Deva avemu sciri electorali de celu mai mare scandalu, esite chiaru si din pén'a unui magiaru curatu, care pe alegatori ii numesce turme de sclavi (rabszolga csoport), in alegeri vede numai terorismu, insielatiune si coruptiune spurcata. Unu corespondente romanu vede in dio'a de alegere 6 Augustu numai o comedia esecutatu de ómeni beti, amblandu cu stéguri unguresci, jocandu si chiuindu pe strade cá ori-ce selbateci, éra pe Szathmáry György stringéndu in bracia pe romani, caciulindu si cersiendu-le voturile, apoi pe Réthy Lajos sbuciumandu-se pentru elu in desperatiune. Unii „inteligenti" isi capata si ací partea loru; ne este inse si noue grétia a mai repeti scandale stereotipe.

— Din Cerculu Vintiului de diosu avemu o descriptiune a dlui K. Butyka Lajos, documentata cu acte scrise si unele tiparite, despre abusuri si nelegiuiri estraordinarie, comise in acea regiune. Dn. Butyka afla cà auctorulu acelora este mai pre susu de toti subprefectulu (szolgabiro) Ant. Zeyk, pe care'lu descrie cá pe unulu din functionarii cei mai cumpliti. Candu nu amu fi asia strimtorati de spatiu, le amu publica macaru in estrasu. De altumentrea ele isi au valórea loru si mai tardiu; cà-ci déca tóte acelea fapte produse de dn. Butyka contra subprefectului A. Zeyk sunt adeverate, atunci ministrulu de interne ar face fórte bine, déca l'ar trimite la Bosni'a, cà-ci locuitorii

romani din pretur'a Vintiului 'iar poftí caletoria buna din totu sufletulu, l'ar petrece chiaru si cu musica pàna la gara.

Ce insémna votulu **personale** alu nobililoru in Transilvani'a? Unu esemplu dintr'o miie ne dà „S. D. Tagblatt". Comun'a Valendorf are numai 550 suflete; avendu inse multi nobili ajunsi cu totulu la sapa de lemnu, din aceea esira 62 de **alegatori**. Din contra, in comun'a Siberg (Seiburg) locuita de 1432 suflete, intre cari inse nu sunt nobili, sunt numai 31 alegatori. In comitatele Hunedór'a, Fagarasiu, Clusiu, Turd'a, Solnocu etc. sunt unele comune locuite numai de „nemesi" altele pe $^1/_2$, pe $^1/_3$, pe $^1/_4$ parte; toti aceia, déca au votatu la 1848, votédia si astadi fóra nici-unu censu; apoi totusi unii ómeni au curagiulu se afirme, cà poporulu romanescu a fostu representatu la alegeri.

Tocma asia s'a intemplatu de es. la Deva si pe la Hatiegu.

Sciri diverse.

— (**Starea sanitara a armatei austro-ungare in lun'a lui Maiu a. c.**) Cu finea lui Aprilie au fostu 12.206 morbosi. In Maiu au fostu 40.109. Morbulu celu mai latitu a fostu catarulu de stomacu de care au suferitu 2841 individi, si catarulu de matie, de care au suferitu 2111 individi.

— (**Pe linia drumului de feru alu Brasiovului**), precum se scrie lui „Erdélyi Hirado" s'au descoperitu mari defraudari comise chiaru din partea functionariloru subalterni ale acelei linie. Se organisase o banda de hoti'a, care fura cu predilectiune vestminte gata pe care le scotea din colete. La unulu din acei functionari conscienciosi si discreti s'au aflatu nici mai multu si nici mai pucinu de o duzina de costumuri intregi.

Depuneri
de
capitale pentru fructificare.

Se primescu la institutulu subsemnatu

a) pe langa anunciarea radicarii in sensulu statuteloru, cu **6%** interese;

b) sub conditiune de a se anuncia institutului radicarea depunerii la **3** luni inainte, cu **6½%** interese;

c) sub conditiune de a se anuncia institutului radicarea depunerii la **6** luni inainte, cu **7%** interese.

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerii, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea, cu acelu adaosu inse, ca numai dupa acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu pucinu 15 dile.

La dorinti'a deponentelui se potu stabili in diu'a depunerii capitalului si conditiuni speciali de esolvire, care se insémna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutului. In atare casu restituirea depunerii urméza dupa aceste modalitati speciali.

Depunerile tramise prin posta pe langa comunicarea adresei deponentelui, se resolvu totu deauna in diu'a primirei.

Asemenea se potu efectui prin posta anunciuri si radicari de capitale.

Sibiiu, 22 Iuliu 1878.

„Albina",
(30) 4—4 *Institutu de creditu si de economii.*

Nro. 2389 — 1878. (32) 1—3

Escriere de Concursu.

1. La unu stipendiu de 400 fl. v. a. pentru tenerii gr. cat. eminenti, séu din partea cea mai mare a studieloru eminentie, si dorescu a frecuent'a jurele ori medicin'a afara din patri'a la vre-o universitate.

2. La unu stipendiu de 300 fl. v. a. pentru tenerii gr. cat. eminenti, cari ar' dori afara din patri'a ori unde, a studiá metalurgi'a, technic'a ori pedagogi'a, pr. si alte studie reali.

3. La doue stipendie de càte 200 fl. v. a. pentru 2 tenerii gr. cat. eminenti, cari aru dori se invetie jurele in academi'a juridica dela Sibiiu, ori la alta facultate juridica in patria (in Transilvani'a).

4. La 2 stipendie de càte 100 fl. v. a. pentru 2 studenti gr. cat. miseri, de buna sperantia, si eminenti cari studiédia in gimn. super. din Blasiu, ori si in altu gimnasiu superioru in patri'a.

5. La 3 stipendie de càte 60 fl. v. a. pentru 3 teneri studenti asemenea miseri si cu progresu eminente in studie, cari studiédia in gimnasiulu infer. in Blasiu, ori la vre-unulu din gimnasiele din patri'a.

Tóte din fundatiunea fericitului Metropolitu si Archi-Episcopu Alesandru St. Siulutiu acumu antai'a óra facute curente.

Doritorii de a obtiené vre-unulu din aceste stipendie au de a-si instrui cererile loru concursuali cu recerutele testimonie scolastice si atestate de botezu, precum si cu testimonie de paupertate dela antisti'a comunale subscrise si de parochulu si de judele procesuale respectivu, si intarite cu sigilele respective, si ale tramite la subsemnatulu Capitulu Metropolitanu — pana in 31 Augustu a. c. st. n., — aretandu unde voru se continue studiile pre anulu venitoriu.

Suplicele dupa terminulu prefiptu sosite nu se voru luá in consideratiune.

Din Siedinti'a Capitulului Metropolitanu tienuta la 10 Augustu 1878 in Blasiu.

Capitululu Metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Juli'a si Fagarasiu.

Nro. 2389 — 1878. (33) 1—3

Escriere de Concursu.

Pentru unu stipendiu de 60 fl v. a. din fundatiunea fericitului Gavrilu Vaid'a, usuatu de studentele Augustinu Anceanu, pentru nesubsternerea testimoniului recerutu pre terminulu prefiptu la Ordinariatulu Metropolitanu gr. cat. despre progresulu facutu in studie, dechiaratu vacante, prin acést'a se escrie concursu pana in 31 Augustu st. n. a. c.

Pentru dobandirea acestui stipendiu potu concurge acei teneri studenti pauperi nascuti in Transilvani'a, cari au din studie Class'a generale I cu eminentie si portare morale buna, carte de botezu, si testimoniu de paupertate subscrisu de parochulu si antisti'a comunale respectiva intaritu cu sigilele acestor'a, si vidimate de oficiulu politicu, — dintre concurenti se voru preferi consangenii piului fundatoriu, déca acesti'a si voru poté documentá consangenitatea.

Concurentii la acestu stipendiu au de a-si tramite cererile loru concursuali instruite cu recerintiele mai susu enumerate pre terminulu prefiptu la subsemnatulu Consistoriu Metropolitanu, — aretandu unde voru se continue studiile pre anulu venitoriu. — Datu Blasiu din Siedinti'a Consistoriului Metropolitanu tienuta in 10 Augustu 1878.

Consistoriulu Metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Juli'a si Fagarasiu.

Nro. 2389 — 1878. (34) 1—3

Escriere de Concursu.

Pentru unu stipendiu de 60 fl. v. a. din fundatiunea fericitului canonicu Constantinu Alutanu, usuatu de Alesandru Papiu pentru nesatisfacerea obligatiunei sale de vacante, prin acést'a se escrie concursu pana in 31 Augustu st. n. a. c.

Pentru dobandirea acestui stipendiu potu concurge acei teneri studenti pauperi nascuti in Transilvani'a, cari au din studie Class'a generale I cu eminentie si portare morale buna, carte de botezu, si testimoniu de paupertate subscrisu de parochulu si antisti'a comunale respectiva intaritu cu sigilele acestor'a, si vidimatu de oficiulu politicu. Dintre concurenti se voru preferi consangenii piului fundatoriu, déca acesti'a isi voru poté documentá consangenitatea.

Concurentii la acestu stipendiu au de a-si tramite cererile loru concursuali instruite cu recerintiele mai susu enumerate pre terminulu prefiptu la subsemnatulu Consistoriu Metropolitanu, — aretandu unde voru se continue studiile pre anulu venitoriu.

Datu Blasiu din Siedinti'a Consistoriului Metropolitanu tienuta la 10 Augustu 1878.

Consistoriulu Metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Juli'a si Fagarasiu.

Nro. 2389 — 1878. (35) 1—3

Escriere de Concursu.

Pentru 2 stipendie de càte 52 fl. 50 cr. v. a. din fundatiunea fericitului Episcopu alu Fagarasiului Ioanu Bobu, dintre cari unulu usuatu de studentele Nicolau Munteanu devenitu curatu vacante, ér' altulu usuatu de studentele Alesandru Anceanu dechiaratu cá atare, pentru nelegitimarea pre tempulu prefiptu despre progresulu facutu in studie in anulu scolasticu espiratu, prin acést'a se escrie concursu pana in 31 Augustu a. c. st. n.

La aceste stipendie potu concurge teneri studenti de nationalitate romana greco-catolici, nascuti in Transilvani'a, cari au calculi de „eminentia" in studie si portare morale „buna".

Concurentii la aceste stipendie au de asi instruí cererile loru concursuali cu recerutele testimonie scolastice si atestate de botezu, precum si de paupertate subscrise de respectiva antisti'a comunale, de parochulu si intarite cu respectivele sigile si vidimate de oficiulu politicu cercuale, si ale asterne la subsemnatulu Consistoriu Metropolitanu pana la terminulu prefiptu, cà-ci cele ce voru sosí dupa acel'a, nu se voru luá in consideratiune.

Datu Blasiu din Siedinti'a Consistoriale tienuta in 10 Augustu 1878.

Consistoriulu Metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Juli'a si Fagarasiu.

Nro. 2389 — 1878. (36) 1—3

Escriere de Concursu.

Pentru unu stipendiu de 84 fl. v. a. usuatu de Isacu Pompiliu juristu absolutu, — pentru 3 stipendie de càte 63 fl. v. a. parte devenite curatu vacante, parte dechiarate de atari, cum este celu usuatu de Alesandru Popu juristu in anulu alu III-lea pentru nelegitimarea despre progresulu facutu in anulu scolasticu espiratu pre terminulu prefiptu, tóte din fundatiunea repausatului Dr. de medicin'a Simeonu Romantiai, curentate pana in 31 Augustu a. c. st. n.

La stipendiele preatinse potu concurge:

1. Numai aceli teneri studenti pauperi, cari suntu nascuti in marele Principatu alu Transilvaniei.

2. Cari au din studie calculu de eminentia si portare morala buna.

3. De impreuna cu studentii de medicin'a si jura, si acelia, cari se voru aplicá la scientiele reali, precum: technica, montanistica si silvanistica.

4. Dintre concurenti voru avé preferintia „coeteris paribus" celi de origine nobili si consangeni de ai piului Fundatore.

5. Dela concurenti se cere, cá testimoniele scolastice alaturande la cererile loru concursuali, se le dé in origine, ori in copia autenticata, se produca carte de botezu, — ér atestatele de paupertate se fia provediute cu subscrierea antistiei comunale si a parochului respectivu si intarite cu sigilulu comunalu si parochialu, precum si cu subscrierea oficiului politicu de cercu, ér in cetati si opide cu subscrierea parochului si a antistiei cetatiene ori opidane.

Cererile concursuali astfeliu adjustate se se substérna pana in terminulu prefiptu la subsemnatulu Consistoriu Metropolitanu, aretandu de una-data si Institutulu unde voiesce a continuá studiile.

Datu Blasiu din Siedinti'a Consistoriale tienuta la 10 Augustu 1878.

Consistoriulu Metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Juli'a si Fagarasiu.

☛ Esemplarie intregi dela 1/13 Iuliu mai avemu; pretiulu pe 6 luni se vede in fruntea diariului, adeca 4 fl. valuta austriaca.

Acei ddni carii au trimisu càte 3 fl., sunt rogati a inplini restulu de 1 fl. v. a.

Morburi de pieptu si plumani

de ori-ce natura ce suréza siguru prin

Allopulu de plante Schneeberg a I. Wilhelm

pregatitu dupa prescrierea medicului, si se capeta de la **Franz Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen.** Suculu acest'a s'a doveditu de bunu pentru dorerile de **grumazu** si **pieptu, grippa, ragusiéla, tusa** si **trógna.** Multi cumperatori marturisescu, ca numai sucului acestui-a au a-si multiumí somnulu placutu.

Escellentu este suculu acest'a, cá preservativa pe **tempu negurosu si aspru.**

In urm'a gustului fórte placutu copiiloru este folositoriu, celui-ce sufere de plumani inse, o trebuintia; cantaretieloru si oratoriloru cont'ra vocei inchise séu ragusite, unu midilocu necesariu.

Multime de atestate confirma cele de susu: Cea mai clara dovéda despre effectulu extraordinariu alu acestui sucu este, ca cons. de curte de d. prof. **Oppolzer**, rectorulu magn. la universitatea c. r. din Vien'a, ilu folosesce cu celu mai bunu succesu in spitalu, precumu si la persóne private.

Asemene s'a aflatu recomandabilu si s'a prescrisu adese suculu acesta de multi alti medici indigeni si din strainatate.

Pentru dovedirea celoru afirmate reproducemu urmatórele scrisori recunoscutóre:

Testimoniu.

Fiiulu meu de siese ani Franciscu a suferitu optu septemani in tusa magarésca in asia mesura, in câtu me temeam cà nu cumu-va se se innece; intru ace'a a slabitu cu totulu si a fostu atâtu de debilu, in câtu abia stá pre petióre. Atunci mi-s'a recomendatu **allopulu de plante de Schneeberg**, si multiamita acestui midilocu minunatu, indata dupa intrebuintiarea primei sticle a mai incetatu tus'a, dupa a dou'a sticla cautá bene afora copilulu, a venitu la potere si de atunci e deplinu sanetosu. — Si fetiorulu meu celu mai mare a scapatu in câtev'a dile, prein midiloculu acest'a, de o tus'a mare si ragusiéla.

Deci cu multiamita sincera estradau acestu testimoniu, pentru curarea rapede si miraculósa a copiiloru mei si dorescu cá acestu midilocu se devina cunoscutu si folositu in tóte partile prein omenimea suferinda.

Flatz, 6. Martiu 1855.

Anton Just. **Laurentiu Scheibenreif,** primariu.

Onorate Domnule!

Te rogu a-mi mai tramite càtu mai in graba inca 4 sticle dein renumitulu D-tale **Allopu de planta**, dupa folosirea aloru 2 sticle aflu cà dorerea de pieptu si gutu, pre cumu si respiratiunea scurta se micsioréza pre di ce merge, pentru ace'a me adresezu astadata de a dreptulu la D-Ta, in sperarea de a capatá dein celu mai próspetu. Acludu 5 fl. m. c.

Cu tóta stim'a se subsémna

Heinrich Bock, chirurgu.

Münchret langa Ostrang, 23. Febr. 1859.

Testimoniu medicale.

Allopulu de plante Schneeberg este unu medicamentu fórte usiuratoriu pentru doreri de pieptu, asthma, hectica, tusa, cataru, si este de recomandatu in casuri de astfeliu de bóle.

Hohenmauth, 25. Ian. 1858. Dr. **Feschl.**

D-lui **L. Cantily,** apotecar in Graz.

Onor. Dle! Folosindu in desiertu diferite midilóce pentru dorerea de pieptu, de carea suferiam greu de 2 ani, am cercatu si cu o butelia de allopulu de plante Schneeberg anunciatu de d-ta, care se póte recomandá pe siguru la toti hecticii; pentru-ca, dupa intrebuintiarea celui d'antaiu exemplariu amu sentitu usiorare, si dupa-ce am mai cercatu cu 2 sticle din acésta medicina minunata, sanetatea mi se restaurà pe deplinu. Multiamindu-si Dlu meu, din tóta ânim'a, remanu alu D-tale servitoriu cu totu obligatu

Graz, 3. Febr. 1857. **W. J. Pock.**

Domnulu meu! (21) 15

Dupa-ce prin intrebuintiarea allopului d-tale amu scapatu cu totulu de tusea mea si de ragusiél'a impreunata cu aceea, de care suferisem septemani si totu odata in urmarea binefacutóreloru resultate ale acestui allopu minunatu de plante miam recastigatu si vocea de mai nainte, me sentiu fórte oblegatu a' Ti multiami din tóta anim'a pentru acésta inventiune salutaria, cum si a recomanda acésta medicina probata, dupa a mea convictiune, la toti càti suferu de pieptu si mai vertosu cantaretiloru. Cu perfecta stima

Peisching, 25 Juniu 1857. **Joanu Bauer.** docente.

Informatiunea despre folosire se alatura la fia-care sticla. Pretiulu unei sticle 1 fl. 25 cr. v. a. Pachetarea se computa cu 20 cr.

Depositulu principale la Franciscu Wilhelm apotecariu in Neunkirchen.

Allopulu de plante genuinu se mai afla in
Sabiiu: Friedrich Thalmayer, comerciante.
Aradu: F. Tones & Comp.
Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu.
Alba-Julia, Juliu Fröhlich, apotecariu.
Clusiu: Ed. Valentini, apotecariu.
Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu.
Sighisiór'a: J. B. Teutsch, comerciante.

Editoru si redactoru respons. **G. Baritiu** in Sibiiu.

Tipariulu lui **W. Krafft** in Sibiiu.